

5 września 1939 roku Myślenice zostały zajęte przez wojska niemieckie. Dla miasta i jego mieszkańców rozpoczął się ponury okres okupacji hitlerowskiej.

Zaraz po wybuchu II wojny światowej Niemcy przystąpili do likwidacji najbardziej aktywnej warstwy polskiej inteligencji. Już jesienią 1939 roku na terenie ziem polskich wcielonych do III Rzeszy rozpoczęli tzw. Intelligenzaktion (akcja „Inteligencja”), w wyniku której doszło do wielu aktów ludobójstwa na polskiej elicie. W masowych egzekucjach ginęli nauczyciele, księża, lekarze, oficerowie w stanie spoczynku, czy urzędnicy. Zakładano, że zagłada polskich elit doprowadzi do zniszczenia tożsamości narodowej i przekształcenia społeczeństwa w posłuszną, służalczą masę.

Wkrótce podobne akcje postanowili przeprowadzić na terenie utworzonego w październiku 1939 roku Generalnego Gubernatorstwa. W związku z tym, na początku 1940 roku rozpoczęli przygotowywania do tzw. Ausserordentliche Befriedungsaktion. Ta nadzwyczajna akcja pacyfikacyjna (akcja AB) była przede wszystkim wymierzona w osoby podejrzane o związki z konspiracją, w ludzi najlepiej wykształconych, najbardziej aktywnych społecznie i politycznie – w polskich patriotów, mogących stanowić zagrożenie dla okupanta.

Hans Frank (z prawej) podczas parady policyjnej w okupowanym Krakowie, 1939 r. Fot. Plik: Bundesarchiv Bild 121 - 0267, Polen, Krakau, Polizei parade. Hans Frank - Wikipedia Commons - repozytorium wolnych zasobów

Z protokołu posiedzenia policyjnego poświęconego całokształtowi spraw związanych ze stanem bezpieczeństwa w GG, 30 maja 1940 roku:

Generalny gubernator, minister Rzeszy dr Hans Frank:

Panowie! [...] omówiłem z kolegą [Brunonem] Streckenbachem w obecności SS Obergruppenführera [Friedricha - -Wilhelma] Krügera ten nadzwyczajny program pacyfikacyjny, którego celem była przyspieszona likwidacja znajdującej się w naszym ręku większości buntowniczych polityków głoszących opór i innych osobników politycznie podejrzanych, jak również jednoczesne położenie kresu tradycyjnej polskiej przestępczości. Przyznaję otwarcie, że w rezultacie będzie musiało się rozstać z życiem kilka tysięcy Polaków, głównie ze sfer ideowych przywódców polskich. Dla nas wszystkich jako narodowych socjalistów nakazem chwili jest podjęcie zobowiązania, że dołożymy wszelkich starań, by w narodzie polskim nie wykrystalizował się już żaden opór. [...]

„Zagłada polskich elit. Akcja AB – Katyń”. IPN

Akcja AB rozpoczęła się 30 marca 1940 roku. Początki wiązały się z pacyfikacją terenów związanych z działalnością oddziału partyzanckiego „Hubala”. Najwięcej akcji przeprowadzono w okresie od maja do lipca 1940 roku, zaś największe działania eksterminacyjne miały miejsce w Palmirach pod Warszawą, gdzie na obrzeżach Puszczy Kampinoskiej, w masowych egzekucjach rozstrzelano łącznie około 1700 osób.

Palmiry. Więźniowie sfotografowani przed egzekucją. Fot. DP

Palmiry. Kobiety prowadzone na egzekucję. Fot. DP

Akcję AB przeprowadzono we wszystkich dystryktach Generalnego Gubernatorstwa. Na terenie dystryktu krakowskiego egzekucje odbywały się także w ustronnych, często zalesionych miejscach, niedaleko od więzień: m.in. w lasach pod Rzeszowem, w lesie Trzetrzewina koło Nowego Sącza, na górze Gruszka koło Tarnawy Dolnej, w lesie, w pobliżu Jasta, czy w ustronnie położonym poaustriackim Fortu 49 Krzesławice, niedaleko Krakowa (od 1951 roku – część Krakowa).

Myślenicki rynek w czasie okupacji niemieckiej. Fot. MNM

Fort w Krzesławicach – miejsce masowych egzekucji. Na zdjęciu budynek koszarowy i plac, na który przywożono skazańców, 1945 r. Fot. MDK

Akcja AB miała charakter ludobójstwa. W masowych egzekucjach zbrodniarze niemieccy zamordowali ponad 6500 osób. Akcja dotyczyła także myśleniczian.

Mapa z podziałem administracyjnym GG, styczeń 1940 r. DP